

АДЫГЧЕ ПСАЛЬЕ

КЪБР-М И ПАРЛАМЕНТЫМЪРЭ
ПРАВИТЕЛЬСТВЭМЪРЭ Я ГАЗЕТ
ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА
И ПРАВИТЕЛЬСТВА КЪР

1924 ГЪЭ ЛЪАНДЭРЭ КЪЫДОКИ
АДЫГСКОЕ СЛОВО

ПСАЛЬЕ

№18 (24.768)

2025 ГЪЭМ МАЗАЕМ (ФЕВРАЛЫМ) И 11, ГЪУБЖ

ТЪХЭМАХУЭМ ЩЭ КЪЫДОКИ

И УАСЭР ЗЫ ТУМЭНШ

КЪБР-М И ГЪАЩАХЪМЪРЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЭМЪРЭ Я ПРЕСС-ЛУАХУШЛАПЪМ КЪЫЗЭРИТАМКЪА

Къэрал хабзэм кIэлъоплъ

КЪБР-М И ГЪАЩАХЪ КIУАКIУА КАЗЕБ ЛАЖЫГЪЭ ЛУАХУКIА ЛУАШЩА УФ-М ЮСТИЦЫКIА И МИНИСТЕРСТВИ И УПРАВЛЕНУ КЪАБЪРДЕЙ-БАЛЬКЪЭРЫМ ШЫЦЫМ И УНАФШ КУЖОНОВ ЖАНТЕМЪР.
ГЪАЩАХЪЕР ЭДУЛАШ УПРАВЛЕНАР ИЛЪЭ КIУАМ ЗЕРЫЛЪЭЖАМ КЪИРКIУА АХУЛIАНЪ-ГЪХЪМ ДЫСЪРЪИ ГЪЭМ ЗЫУАГЪЭУВЪМ КЪАЛЪНАЖАМ, ЦЫХЪУБЪР ЗЫШIУПIЪЭ ЛУАХУТЪХЪЗЪЭХЪР ЗЕРЫЛЪАГЪЭЗЪСЫР ШЫКIЪМ.
Мардубуаху лажыгъэм илкъ иткIа, управленим игъэзъырац хабзэр зи те-гъэщIапIа мардэ акт 388-м я проектким ехъIапIа эксперт еплъыкIэхэмэр Къабър-дей-Балькърым шыцекIуэ мардэ акт 723-мр.
Управленим «Хъум и хъумакуахър» фондэм дажыкIэ зыпIтI, илкъ блжIам

дэз луху хъахэм хэтхэмрэ абыхэм я уна-гъэхэмрэ пыщыцIу цыху 1200-м юридиче-скэ луху тхъэбзэхэр ягъуагъащ.
Мыхъаншуху илщ хабзэр зыкуаду цыпIэ псоми шылъэжым, унълхэмрэ нотариатхэмрэ я лажыгъэм епхэ хуа-щIапIахэм кIэлъыпIыным, къэрал хаб-зэм и лажыгъэу пIэлъэр убыхуным, сату луху зезымыху лухушIапIахэм набэ-губдэапIау кIэлъыпIыным. Алуаду республикым 900-м шIагъу итщ.
Управленим мыхъаншуху ирет цыху-хэм пIаншуху юридическэ луху тхъэ-зэхэр ярагъэхъаным, абы шыкIа Къэ-рал юридическэ лухушIапIаи къагъэ-сэбIу. Илкъ блжIам кърибидэу лъыIу къызэты цыху 1282-м пIаншуху алуаду луху тхъэбзэхэр ягъырац.

МузыкIа театрым щекIуэ-кIащ Хъум и хъумакуахэм илкъэсым, дэз луху хъахэм (СВО) хэтхэм яхуэгъэзуу къызэрагъэпIащ концерт дэз. «Щаблэ хъахуахър» зыфIаца пыхъым и публ-лэу къызэхуасэхэм ирагъэ-лъыгуащ ди къэралым и шы-хъуитыгъэм Украинэм шы-цыцIу дэз шIэлэхэм я лыху-жыкIыгъэр къызыхъащ документальнэ филм кIэ-щыр.

- 1941-1945 гъэхэм екIуака Хъу зуахушур ди текIунэ-гъэи зэриуэр илкъэ 80 зэ-рыкIур, абы хэтхэм я фре-пльыр дгъэлъапIан, Ук-раинэм щекIуаки дэз луху хъахэм жепIуэ зыкыщытIа зы-гъуэ зуаулым я лыгъэр къа-лъытэн папIащ дыккыщы-зэхуахър, - жиIащ зыуцIур эсэгъэжIа Дегу Карим. - Дэ эми зыщыдгъэупIтI ху-нукым ди къэралым цыху шы-хъуитыгъэм дыщIащ палIащ ахэр я псэ зэрылкъы-жыр, яхуэзфIаки къызэрамы-гъанр. ИджыпIу дэ аджэр, ди къуахър, ди шыхъэуахър щыIащ Украинэм, фашизм и шы-хър кърамгырIэтын мурадIа.

Макъым-усыгъэ зыуцIур эсэгъэжIа КЪБР-М и Парламентым и депутатим, министрзэхэмрэ ведомст-

Щаблэ хъахуахър

Дыгуагъэ

ПыщыцIапIа Ахъмэд, Бозиев Магомед («Илкъгъэ» орденыр хуагъэфIащ), Шевчук Герман («И хъахуагъэм папIащ-медаль»), хъэлъэр Аслэн («Илкъхуахыгъэм папIащ-медаль») сымэ я гъусуу.
- Псори фызэршыгъуагъэ-щы-Балькърэ гъэр ди къэралым и Президентым игъан-луащ Хъум и хъумакуахэм и илкъсу, Щаблэр хъахуаху къэзэжыным хуагъэпIащ луху дэз кIуэд екIуахынуцI абы кърибуащ. Алуадуэхэм пыщы-цIу зы мы пыхъым дэжытIу ди гуапIащ, - жиIащ Дедэ Мухьед.
- Мы си гъусэ шIэлэхэм я бжыгъэр кIуэдIэ нэжыбанут дэз луху хъахэм хэтхэмрэ абыхэм я унагъум шы-хъэр тшыгуагъэм, ауэ мы шIагIахыр «Хъум и хъума-куахър» фондэм и Къабър-дей-Балькърэ кIуэдIам и лажыгъэм мыджур хэт, абы папIащ кIуэд зыщIу хуагъэ арац утукым къыщIащIар. Курт еджыпIахэм кIуэрэ сар-быйэм зэрыспалыкIа, хъ-кIуэп сыхъанэ ии зил луху кIуэрэ зэралIахэм абыхэм пIащIаху къалажэ. СыхуецI си фIащ хъунэ дэз луху хър ди текIунэгъэи мы гъэм зэрыфIахыну.

дэз луху хъахэм и унафшIащ Дедэ Мухьедэ абы и кIуэдэ Шэ-шон Елдаррэ, дэз луху хъа-хэм илкъгъэ шыгъэжыа, я хъ-хуагъэр дажыгъэ тIапылкъа-кIэ квалыта зуаулыку Кавал-ленко Роман («И хъахуагъэм папIащ») медалыр къратащ,

вэхэмрэ я лыхуахуэм. Утыкум кърашэ дэз луху хъахэм хэтхэм, абы и ветеран-хэм, Къабърдей-Балькърым шы-цIу Хъум и хъыщыцIащ жайкуахэм илкъауныкIыи цы-цIу «Хъум и хъумакуахър» къэрал фондэм и шыналъэ

кIуэдIам и унафшIащ Дедэ Мухьедэ абы и кIуэдэ Шэ-шон Елдаррэ, дэз луху хъа-хэм илкъгъэ шыгъэжыа, я хъ-хуагъэр дажыгъэ тIапылкъа-кIэ квалыта зуаулыку Кавал-ленко Роман («И хъахуагъэм папIащ») медалыр къратащ,

Ди къуащ республикэхэм

Нэхъыжыхэм яхуэзэ

АДЫГЪИ, ШЫНАЛЪЭМ И ГЪАЩАХЪ КЪУМЫЛ МУРАТ ЯХУАЩАЩ Нэхъыжыхэм я советым хэтхэм. Луху хъыщIапIащ республикым и лыкIуаху Урысейм и Къэрал Думам и депутат Резник Вячеслав.

КЪЫЗЪХУАХЪХЪР аплъыкIа ехуа-хуащ Хъу зуахуахэм и ветеран, Вагуэ Пльыжэ орденыр, «Адыгем и шыкIа» медалыр зыкуагъэфIаца Дубоэ Иван, шыпIахэм и 21-м илкъгъэ 100 зэры-кIуэр зыгъэпIахэм.

КумIылым къыжыгъэщыжыкIа нэхъыжыфIащ абыхэм я чорджыщыкIа властым и органым зэралъэпIахър. Абы зэхуасым хэтхэр шыгуагъэзэ илщIа къэрал программэхэр, лъыпкIа проектхэр зэралъэпIахэм и фыргъэжIа, Адыгей квалнэ ихэм зэралъэпIахэм, жиIащ экономиче-скэ и мызакуаху, псэуныгъэм ехъIапIа лухуахуи зыпIащ зырысфIагъэжыр. Абы-хэм ящыцIу мыхъаншуху илщ дэз луху хъахэм хэтхэмрэ абыхэм я унагъэхэмрэ зэралъэпIахуахуэм.

Нэхъыжыхэм республикым и властым и органым я лажыгъэм аразы теуху хъунэ квалытащ. КумIылыл Мурат къы-хигъэбеджылыкIащ Советым и лажы-гъэр дIапIаки жылгъуаху зыкуагъэуа-рым, лIапIахэм къадекIуаки лIапIахыгъэ-хэр хуымзын, шIалогъуахэм гъэсынъгъэ-тэмэм егъэгъуагъэным зырыкуагъэпIахуэр.

БГАНБЗ зыкуагъэфащэ ИанатIэхэм пIэ-щыр ящIащIащ хабзэр къызэрысэлъудам теухуау къат тхъэусыкIафэ псоми хэлъэ-ну, унафэ тращыкIуаху.
«И пIалъэр къымыса президент хъыны-гъэр Абхазым щекIуахынуцIу мазаем и 19-м.

Зи чазу дэлъыкынуныгъэ
КЪЭРЭШЕЙ-ШЭРДЖЭС. Республикым Запорожжэ, Ростов областэм яху-ригъэщыцIу зэфIу псыуэ тонн 22-рэ. Абы шыцIу тонн 12-р Запорожжэ об-ластым и райониным лъагъэзынуащ, адирей тонн 10-р Ростов и дэз сымэ-джыным шыгъэзэ зуаулым хуахуащ.
ДЗЭ ПУЭХУ хъахэм хэтхэм защIэгъэкуахуэ-

Хъыныгъэхэм зыкуагъэхъэзыр
АБХЪАЗ Республикым и президентым и квалнэжыр зыгъэзэщIа Бганбэ Валерэ къаруэхъэ ИанатIэхэм я унафшIахэм лухуащ. Къызэхуасэхэр теиспалыкIащ шыналъэм и президентыр хъыныгъэм егъэщыпIа законыр псоми ягъэ-зэщытIыр къызэрагъэпIахытI зы-рыхуахуэм.

БГАНБЗ зыкуагъэфащэ ИанатIэхэм пIэ-щыр ящIащIащ хабзэр къызэрысэлъудам теухуау къат тхъэусыкIафэ псоми хэлъэ-ну, унафэ тращыкIуаху.
«И пIалъэр къымыса президент хъыны-гъэр Абхазым щекIуахынуцIу мазаем и 19-м.

УЭРДОКЪУЭ Женя.

ХъырычэтыщIэхэм зрагъэуэщI

Къэралым и хъэрчэт ИанатIэ мащIэмрэ кургытIмрэ луху хъахэм банхэм шIыкуаху сом меларди 7,5-рэ къа-хуагъэуэщI 2025 гъэм, МСП Корпорацир шэсыпIа яхуа-хуаху.

КОРПОРАЦИР зыдэлъащэ Сбербанкым, Альфа-Банкым, Банк МСП-м, ВТБ Банкым псоми зэхуаху сом меларди 3,7-рэ хуахуиуагъэпIаху.

Промышленность псэуныгъэм пыщыцIу лажэ хъэрчэт лухушIапIа пмынхэм я бжыгъэр мин 50-м шегъуэ нобэм ирыкIуаху. Иужрей илкъыщытIахэм абыхэм къахъыгуащ хуэра 1,2-кIа. Илкъэ блжIам и завуэ лухушIапIа мини 8-м нобIагъэ къахъыгуащ а ИанатIа. Ди Корпорацир шэсыпIа абыхэм зэрэхуаху и мылкъум и фыргъэжIа хъэрчэт ИанатIэ мащIамрэ кургытIмрэ Iэмал янэцIу я лажыгъэхэр зэралъэпIахуэн, абыхэм зэралъэпIахуэн, оборудова-нокхэр IэмалыкIахэмрэ къызэрагъэпIахуэн ахъащ банчык кышIащIахэр, - жиIащ МСП Корпорацим и унафшIащ Исавен Александр.

Алуадуи къыжыгъэщыцIащ шIахъIажымрэ шыгъынахэр къышIащIахэм, фыргъэжIахэр къызэрыгъэуэщIащ джыгъэ нерхэм сом меларди 50-м нобIагъэ илкъэ 10-м кърибу-дэу гъыжунэ хуити къызэрагъэщIахуэр, МСП-р лухушIапIа-хэм шэсыпIу зэрэхуахуым и фыргъэжIа абы хуаза ко-миссар зыпIахуэр банчыкым, аты хъэрчэтIахэр абыхэм зэрэхуаху и мылкъум и фыргъэжIа хъэрчэт ИанатIэ мащIамрэ кургытIмрэ я нэхъыфэр зыпIахуэр шыгъынахэм ирэхъэлIа пIахыгъэуэ-щIахуэр фыргъэжIахэр шIахъIажымрэ къышIащIахэр, - ахэр процент 24-рэ иажу. Шыгъына зымылкъыгъэхэр къышIащIахэм - процент 23-рэ, зырылкъэ фащаджэр къышIащ - процент 8, шIагъыщIахэм елжэхэм - процент 6 яхуаху.
ШэсыпIа фондхэр хъэрчэт ИанатIэ мащIамрэ кур-гытIмрэ шIагъэхъуэн яхуахуу, абы и фыргъэжIа зэралъэж-ан ахъащ банхэм къылыхытIыр къышIащIахуэр УФ-м и Пре-зидентыр илкъ проектыр мелардэ «Къызэхуахуи си лъа-жэ» экономиче лъащIэ лъыпкIа лухушIапIахэм къыжыгъэ-гуа лухуахуахуэм теу.

АЛЫДЖЫКIУАХУЭ Руслан.

МэкъумэщI

Сом меларди 110-рэ и уасэ

Къабърдей-Балькърым МэкъумэщI хозияствэмкIа и министрартам и министриам тIа махъым прорыкIахэм нэгъбэ къыгъэжыгъэжIам и индексэр процент 106,8-рэ хуащэ а хъышIа къызэргъэлагуагъэм - сом меларди 110-рэ и уасэ. Абы шыцIу мэкъумэщI къыжыгъэхэм процент 58,7-рэ, Iащ, джоджкъаз гъэхъун ИанатIэхэм процент 41,7-рэ яхуаху.
Иджы ялу республикым къышIахуагъэпIахуащ гъэщ-хэмзыщыгъэр мIаракIуа лухуахуахуу тонн зы мелардым шIагъу, ар процент 30,7-кIа нэхъышIащ 2023 гъэм луху-зэрыфIахэм нэхъэр. А къыжыгъэхэр шIащIа гектар 940-м. Тонн 330-рэ зуэу зыщIахуэ пIахъымышIахэ хуахуагъэхэр шыщIащ. Псы зыщIахуагъэ дэ зыбуэ янэм нэгъбэ иджыри гектарытIу къылагъэхъуащ.

ХЪЫЩЫКIУАХУЭ Олег.

Хъум и хъумакуахуэ зыщIагъахуэ

«Хъум и хъумакуахуэ» Урысей фондэмыр Урысейм и нотариальнэ палатэмрэ УФ-м и Жылагуэ палатэм иджыблагъэ шра-гъэуагъэлащ. «Нотариат Рос-сии на службе Отечеству» зыуцIур.

«Хъум и хъумакуахуэ» фондэм и гъэзэщIапIахуэ уна-фшIащ Хабаров Юрий Уры-сейм и нотариусым фыпIащ яхуащIащ СВО-м хэтхэм, абы и ветераным, къылымум па-ртыту жIуахуахэм я унагъу-ахэм къэрал хабзэхэмрэ я хуитыныгъэхэмрэ теухуаху зэралъэпIахуэм, - чанджыр луху тхъэбзэхэр пIаншуху зэралъэ-пIахуэр хъыжыкIуаху.
Псори зэхуаху а лухуахэм «Хъум и хъумакуахуэ» фон-дэм зыкыхуагъэзэщIахуэ мелуанитым шIагъуагъэ. Зы-кыхуахуагъэхэм я проц-ент 91-р зэрыфIагъэжIащ. Тхыгъи 179-р юридиче-скэ луху тхъэбзэхэр кышIащ. Илкъи Федерацин нотариусым па-латэм абыхэм ящыцIу 173-р зэрыфIаху. Нотариальнэ па-латэм и лажыкIуахуэр зыпIу ялмуа ящыщIащ СВО-м хэт-хэм. Ди фондэм и лухушIапIа-хэм деж ветераным папIащ юридическэ луху тхъэбзэхэр шэсыпIаху. Нотариусым я луху тхъэбзэхэр зыларгъэхъунэ Iэмал ягъуагъэ сымаджыкIа щыцIахуэ сэлIахытIа, - жиIащ Хабаров.

Федеральнэ нотариальнэ палатэм и унафшIащ Корсик Константин къыжыгъэщыцIу СВО-м хэт абы и ветеран цыху мин 290-м алуаду луху тхъэбзэхэр 2024 гъэм къри-буаду зэралъэпIахуэр.
ЗыуцIу шытIахыпIахыкIа СВО-м шыцIажымрэ ветеран-хэмрэ къаыжыкIа къэрал хаб-зэхэм, абы теухуаху юристхэр зырылкъIа гъуагъэжым. Алуа-ду щыцIахуахэм шекIуаки дэз луху хъахэм къылымуэ шри-гъэжIаху жIуахуахэм и мылкъур абы и унагъум ялорыкIажы-ным епхакх. Сэлэтыр зыры-лкъи шыхъэт теуху тхыгъым зы илкъэ-млазэ - махур пыхуа-кIа итра, актыр шатха, шыхъэт тхылыр шатжа махур абы теухуаху къызэргъэжIахуэм, лъыпIахуахуэр къышIахуахуэ шыщIащ. ХакIудам и мылкъур абы и унагъум зырылкъажы-нэу абы махур пIалъэр икIауэ сэлэтыр зырылкъажытIахуэ и шы-хъэт тхылыр ньылым шэ-гъэжыкIахуэ. Абы шы-гъуэм хакIудам и унагъум судым зыкуагъэзырщ къы-хуахъжыр, шIахынр къыла-жыгъэжым папIащ. Мис алуа-ду луху зэхуахуахуэр гъэ-

ИСТЪПАН Залина. Суртэхэр Къарей Элино трикIащ.

Нафонза

Гэрэмсэхэ

шда шькүр Нало Заур и лажьгээр уршилтэ...

Удз гьаггэхэр кьызытеш сурэтхэр

Унаггьуэ льяпЛэныггэхэр екүу утыку кьрахаьэ

МьЗЫГ БУЭГҮМ зепеум хэтэа гүлбт: Кьэрэггэш...

Нэгүеякэ

Льхүрейкэ

Нэьышцэжэм я утыку илэрэушэеи пшцэ...

НАТАЛБЕ и гуалзу жиаш Лэпкэ музейи нэьапэлэжэи...

МьЗЫГ БУЭГҮМ зепеум хэтэа гүлбт: Кьэрэггэш...

зэрхүлээзэри ягьэлэуац, унаггьуэм шандьфэи...

пат эадээкээжэу Заудингэр Аландэ. Анэжэр и нэсгөлмэр...

иль дахаггэр ягьэлэуац адо-анэдрэ аьхьэм я шалгэмэр...

Унаггьуэ льяпЛэныггэхэр екүу утыку кьрахаьэ...

Унаггьуэ льяпЛэныггэхэр екүу утыку кьрахаьэ...

Унаггьуэ льяпЛэныггэхэр екүу утыку кьрахаьэ...

Унаггьуэ льяпЛэныггэхэр екүу утыку кьрахаьэ...

Унаггьуэ льяпЛэныггэхэр екүу утыку кьрахаьэ...

Унаггьуэ льяпЛэныггэхэр екүу утыку кьрахаьэ...

Унаггьуэ льяпЛэныггэхэр екүу утыку кьрахаьэ...

Унаггьуэ льяпЛэныггэхэр екүу утыку кьрахаьэ...

Унаггьуэ льяпЛэныггэхэр екүу утыку кьрахаьэ...

Унаггьуэ льяпЛэныггэхэр екүу утыку кьрахаьэ...

Унаггьуэ льяпЛэныггэхэр екүу утыку кьрахаьэ...

Унаггьуэ льяпЛэныггэхэр екүу утыку кьрахаьэ...

Унаггьуэ льяпЛэныггэхэр екүу утыку кьрахаьэ...

Унаггьуэ льяпЛэныггэхэр екүу утыку кьрахаьэ...

Кьэпшцаткүу гүлбт

Бэлахуэжэ

Езуэжэ

Иригушхэу, фьыуэ яльгэжэу

Редактор нэьышцэхэ ЖЫЛАСЭ Зэурбэч

РЕДКОЛЛЕГИЕМ ХЭТЭР: Жькэимьхуэ Маринэ

ТЕЛЕФОНХЭР: редактор нэьышцэхэ, секретарьм - 42-56-19

Гэьтэр 2016 гэм дьнгэггээм и 19-и Печатын и хуитынггэр хьүмьнэмкэ

Теддэ тьггэхэм кьышцыха бьжггэхэ, кьышцалта лукуггэхэм

Мь КьЭДЭКЬГГЭУМ ЕЛДЭЖАХЭЦ: «Изаветство «Юный регион»